

מסורת הש"ס

(א) וקדשין ע"ה.
(ב) ופיוזין סה"ג.
(ג) ופיוזין סה"ג.
(ד) ופיוזין סה"ג.
(ה) ופיוזין סה"ג.
(ו) ופיוזין סה"ג.
(ז) ופיוזין סה"ג.
(ח) ופיוזין סה"ג.
(ט) ופיוזין סה"ג.
(י) ופיוזין סה"ג.
(יא) ופיוזין סה"ג.
(יב) ופיוזין סה"ג.
(יג) ופיוזין סה"ג.
(יד) ופיוזין סה"ג.
(טו) ופיוזין סה"ג.
(טז) ופיוזין סה"ג.
(יז) ופיוזין סה"ג.
(יח) ופיוזין סה"ג.
(יט) ופיוזין סה"ג.
(כ) ופיוזין סה"ג.

גליון הש"ס

גם' ובתים ב' ה' עניו
משוממות עני ה' המה
משוממות כ"ל:

מוסף רש"י

יין גיתן בשבעים
אחרות. כך משפט
בגמטריה (שורבין סה"ג).
גלות צדקיהו. מרבות
ירושלים שגלו כולם (ישיב'
ס"ה). גלות יבניה. הוא
היה. קדמה לגלות
צדקיהו אמת עשרה שנה,
חו' היא צדקה שמינה
והמריצו ביהו' כדי להגלות
דורו של צדקה לגלות עשר
שנים. גלות יבניה קיימת.
שלימדו תורה לאלו הגולים
אחרים. לפי שרוב חכמי
המורה גלו עם יבניה,
דכתיב בהו' המה והמסגר
אלף (ש"ס). כיון שסוגרין
בהלכה. הלכה שהם
סגורים בה. שאינם יודעים
להשיב לשאלותיהם, שזו אין
לה פותחין אחרים (ש"ס).
עולא אמר. היינו צדקה,
שמינה להגלו הרעה לנפול
ח' מאות וחמשים, דהיינו צ'
שנים קודם ונשנתם, והוא
בגמטריה ח' מאות
וחמשים וחמשים, ואם שזו
עד ונשנתם היה מתקיים
בהן כי אבד מאהדון (ש"ס).
וכע"ז דברים ד' כה'. כתיב
על גפי. בתורה משפטי,
שלמה נעוריה מתקן,
תלמידים העוסקין בה על
גפי משמע כעל כמפי,
מושב שאינו קבוע, וכתיב.
קרא אחרתה, על כסא.
מקום כבוד קבוע, כמו
(בראשית ט"ז) רק הכסא
אגדל ממך, ל"א מתחילה על
גפי, ויחיד בלל תלמידים
כמו (שמות כ"א) אם בגפוי
יבא ע"ז ו"ו).

אחד דיני ממונות פרק רביעי סנהדרין לח.

תורה אור

1. בשנת שמיים לךדקוש
הפך בחדש הששי ביום
אחד לחודש יהו' דבר י'
בד' חגי הנביא אל
ו'בבל בן שאלתיאל
פחה יהודה ואל יהושע
בן יהורקם הכהן הגדול
חגי א א
לאמר:
2. והיה למקדש ולאבן
נגף ולצור מכשול לשני
בתי ישראל לפח
ולמקדש ליושב
ירושלים: ישיעיהו ח יד
3. וישקד י' על הרעה
ו'ביאנה עלינו כי צדיק י'
אלהינו על כל מעשיו
אשר עשה ולא שמענו
בקול: דיאל ט יד
4. ואת כל אנשי החל
שבעת אלפים והחמש
רבמסגר אלף
גבורים עשי מלחמה
ו'ביאנה מלך בבל גולה
ב'בבל: מלכים ב' כז
5. כי תוליד בנים ובני
בנים ונשנתם בארץ
והשחתם ועשיתם פסל
תמותה כל ועשיתם הרע
בעיני י' אל'היך
ל'הכעיסו: דברים ד כה
6. תהפך בחומר חותם
ו'תקצבו כמו לבוש:
איוב לח יד
7. ופנעו מרשעים אורם
חורע רמת חשבור:
איוב לח טו
8. חכמות בנתה ביתה
ח'צבה עמודיה שבעה:
משלי ט א
9. טובהה טובהה מסכה
י'נה אף ערכה של'תנה:
משלי ט ב
10. של'תנה נעוריה:
תקרא על גפי מרמי
קול: משלי ט ג
11. ו'תשכח לפתח ביתה
על פסא מרמי קרת:
משלי ט יד
12. מ'פתי יסר הנך חסר
לב אקרה לו:
משלי ט ד
13. באף אשה חסר לב
משוחות נפשו הוא
משלי ו לב
14. גלמי ראוי ענין ועל
ספרך כלם יתבונן ימים
יצרו ו'ל אחר דבהם:
תהלים קלט טו
15. כי י' ענין משפחות
ו'שמו ו'ראוי את האבן
הבדיל בין ו'רבבל
שבעה אלף עני' י'
תקוה משפחות בכל
הארץ: זכריה ד י

רבינו חננאל

בני ר' חייא איבסום פתחו
ואמרו אין בן דוד בא עד
שיכלו ראשי גולה שבבבל
ונשיא שבארץ ישראל
שנאמר והיה למקדש
ולאבן נגף ולצור מכשול
לשני בתי ישראל לפח
ולמכשול. אמר להן בני
קוצים אתם משימין לי בין
עניי אמר לו אביהם רבי
אל ירע בעיניך יין ע' סוד
ע' נכנס יין יצא סוד. כתיב
ו'ישקד ה' על הרעה
ו'ביאנה עלינו כי צדיק ה'
אלהינו צדקה עשה
הקב"ה עם ישראל
שהקדים גלות צדקיהו

והוא נעברה מעומד דבר אחר שלתיאל
שנשאל על אלתו¹ אל ורובבל שנוער בבבל
ומה שמו נחמיה בן חכליה שמו יהודה
וחזקיה בני רבי חייא הוו יתבי בסעודתא
קמי רבי ולא הוו קא אמרי ולא מידי אמר
להו אגברו חמרא אדרדקי כי היכי
דלימרו מילתא כיון דאיבסום פתחו ואמרו
אין בן דוד בא עד שיכלו שני בתי אבות
מישראל ואלו הן ראש גולה שבבבל
ונשיא שבארץ ישראל שנאמר² והיה
למקדש ולאבן נגף ולצור מכשול לשני
בתי ישראל אמר להם בני³ קוצים אתם
מטילין לי בעיניי א"ל רבי חייא רבי אל
ירע בעיניך⁴ יין גיתן בשבעים אותיות
וסוד גיתן בשבעים אותיות נכנס יין יצא
סוד⁵ א"ר חסדא אמר מר עוקבא ואמרי
לה א"ר חסדא דרש מרי בר מר מאי דכתיב
⁶ו'ישקד ה' על הרעה ו'ביאנה עלינו כי צדיק
ה' אלהינו משום צדקיהו⁷ ו'ישקד ה' על
הרעה ו'ביאנה עלינו⁸ אין צדקה עשה הקב"ה
עם ישראל שהקדים גלות צדקיהו ועוד גלות
יבניה קיימת דכתיב ביה בגלות יבניה⁹ כיון
שפותחין הכל נעשו כחרשין מסגר כיון שסוגרין
ובתורה שוב אין פותחין
וכמה היו אלף עולא אמר שהקדים שתי שנים⁵
ל'ונשנתם א"ר אחא בר
יעקב שמע מינה מהרה דמרי עלמא תמני מאה
וחמשים ותרתין הוו:
לפיכך כו': תנו רבנן¹⁰ אדם יחיד נברא ומפני
מה שלא יהו המינים
אומרין הרבה רשויות בשמים דבר אחר
מפני הצדיקים ורשעים אומרים אנו בני רשע
דבר אחר מפני המשפחות שלא יהו משפחות
מתגרות זו בזו ומה עכשיו
שנברא יחיד מתגרות נבראו שנים על אחת
כמה וכמה דבר אחר מפני הגולנין ומפני
החמסנין ומה עכשיו שנברא יחיד גולנין
וחומסין נבראו שנים על אחת כמה וכמה:
ול'הגיד גדולתו כו': תנו רבנן¹¹ להגיד גדולתו
של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא
שאדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד
וכולן דומין זה לזה אבל הקדוש ברוך הוא
טובע כל אדם בחותמו של אדם הראשון ואין
אחד מהן דומה לחבירו שנא'¹² תתהפך
כחומר חותם ויתיצבו כמו לבוש ומפני מה
אין פרצופיהן דומין זה לזה שלא יראה
אדם דירה נאה ואשה נאה ויאמר שלי
היא שנאמר¹³ ו'ימנע מרשעים אורם
וזרוע רמה תשבר תניא היה רבי מאיר
אומר בשלשה דברים אדם משתנה מחבירו
בקול במראה ובדעת בקול ובמראה
משום ערוה ובדעת מפני הגולנין והחמסנין
ת"ר¹⁴ אדם נברא בערב שבת ומפני מה
שלא יהו המינים אומרים שותף היה לו
להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית דבר
אחר שאם תזוח דעתו עליו אומר לו יתוש
קדמך במעשה בראשית דבר אחר כדי שיכנס
למצוה מיד דבר אחר כדי שיכנס לסעודה
מיד משל למלך בשר ודם שבנה פלטרין
ושיכללן והתקין סעודה ואחר כך הכנים
אורחין שנא'¹⁵ חכמת בנתה ביתה ח'צבה
עמודיה שבעה¹⁶ מבחנה מבחנה מסכה
י'נה אף ערכה שולחנה¹⁷ של'תנה נעוריה
תקרא על גפי מרומי קרת ויבנה ביתה
ח'צבה עמודיה שבעה¹⁸ מבחנה מבחנה
מסכה י'נה אף ערכה שולחנה¹⁹ של'תנה
נעוריה תקרא על גפי מרומי קרת²⁰ רבה
בר בר חנה רמי כתיב על גפי וכתיב²¹ על
כסא כסא²² מ' פתי יסור הנה חסר לב
אמרה לו אמר הקדוש ברוך הוא מ' פתאו
לזה אשה אמרה לו דכתיב²³ גואף אשה
חסר לב תניא היה ר' מאיר אומר אדם הראשון
אמר רב אושעיא משמיה דרב אדם הראשון
גופו

נכנס יין יצא סוד. היינו דלמא
צפ' הדל (עיוזין דף סה).
המתיישב ציוו הרי יש צו מדעת
שצעים זקנים שהסוד מתגבר על היין
ואין כח ציוו להוציא:

בתחלה על גפי. פ"ה מקום
גבוה ולצנוף כססר
נטרע על כסא וקסה דכספ"ק דמס'
ע"ז (דף י"ט). משמע דכסא עדיף
מגפי דלדריש גבי תלמיד שנתחילה
על גפי גולה ממקום למקום ולצנוף
כשנעשה ראש ישיבה על כסא וכאן
נמי יש לדורש כן קודם שדווגה לאס
חוס על גפי כמו (שמות כ"א) אם
בגפוי יבא ולצנוף על כסא:
וירדו

יבניה קיימת דכתיב ביה בגלות יבניה⁹ כיון
שפותחין הכל נעשו כחרשין מסגר כיון שסוגרין
ובתורה שוב אין פותחין
וכמה היו אלף עולא אמר שהקדים שתי שנים⁵
ל'ונשנתם א"ר אחא בר
יעקב שמע מינה מהרה דמרי עלמא תמני מאה
וחמשים ותרתין הוו:
לפיכך כו': תנו רבנן¹⁰ אדם יחיד נברא ומפני
מה שלא יהו המינים
אומרין הרבה רשויות בשמים דבר אחר
מפני הצדיקים ורשעים אומרים אנו בני רשע
דבר אחר מפני המשפחות שלא יהו משפחות
מתגרות זו בזו ומה עכשיו
שנברא יחיד מתגרות נבראו שנים על אחת
כמה וכמה דבר אחר מפני הגולנין ומפני
החמסנין ומה עכשיו שנברא יחיד גולנין
וחומסין נבראו שנים על אחת כמה וכמה:
ול'הגיד גדולתו כו': תנו רבנן¹¹ להגיד גדולתו
של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא
שאדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד
וכולן דומין זה לזה אבל הקדוש ברוך הוא
טובע כל אדם בחותמו של אדם הראשון ואין
אחד מהן דומה לחבירו שנא'¹² תתהפך
כחומר חותם ויתיצבו כמו לבוש ומפני מה
אין פרצופיהן דומין זה לזה שלא יראה
אדם דירה נאה ואשה נאה ויאמר שלי
היא שנאמר¹³ ו'ימנע מרשעים אורם
וזרוע רמה תשבר תניא היה רבי מאיר
אומר בשלשה דברים אדם משתנה מחבירו
בקול במראה ובדעת בקול ובמראה
משום ערוה ובדעת מפני הגולנין והחמסנין
ת"ר¹⁴ אדם נברא בערב שבת ומפני מה
שלא יהו המינים אומרים שותף היה לו
להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית דבר
אחר שאם תזוח דעתו עליו אומר לו יתוש
קדמך במעשה בראשית דבר אחר כדי שיכנס
למצוה מיד דבר אחר כדי שיכנס לסעודה
מיד משל למלך בשר ודם שבנה פלטרין
ושיכללן והתקין סעודה ואחר כך הכנים
אורחין שנא'¹⁵ חכמת בנתה ביתה ח'צבה
עמודיה שבעה¹⁶ מבחנה מבחנה מסכה
י'נה אף ערכה שולחנה¹⁷ של'תנה נעוריה
תקרא על גפי מרומי קרת ויבנה ביתה
ח'צבה עמודיה שבעה¹⁸ מבחנה מבחנה
מסכה י'נה אף ערכה שולחנה¹⁹ של'תנה
נעוריה תקרא על גפי מרומי קרת²⁰ רבה
בר בר חנה רמי כתיב על גפי וכתיב²¹ על
כסא כסא²² מ' פתי יסור הנה חסר לב
אמרה לו אמר הקדוש ברוך הוא מ' פתאו
לזה אשה אמרה לו דכתיב²³ גואף אשה
חסר לב תניא היה ר' מאיר אומר אדם הראשון
אמר רב אושעיא משמיה דרב אדם הראשון
גופו

והוא נעברה מעומד דבר אחר שלתיאל
שנשאל על אלתו¹ אל ורובבל שנוער בבבל
ומה שמו נחמיה בן חכליה שמו יהודה
וחזקיה בני רבי חייא הוו יתבי בסעודתא
קמי רבי ולא הוו קא אמרי ולא מידי אמר
להו אגברו חמרא אדרדקי כי היכי
דלימרו מילתא כיון דאיבסום פתחו ואמרו
אין בן דוד בא עד שיכלו שני בתי אבות
מישראל ואלו הן ראש גולה שבבבל
ונשיא שבארץ ישראל שנאמר² והיה
למקדש ולאבן נגף ולצור מכשול לשני
בתי ישראל אמר להם בני³ קוצים אתם
מטילין לי בעיניי א"ל רבי חייא רבי אל
ירע בעיניך⁴ יין גיתן בשבעים אותיות
וסוד גיתן בשבעים אותיות נכנס יין יצא
סוד⁵ א"ר חסדא אמר מר עוקבא ואמרי
לה א"ר חסדא דרש מרי בר מר מאי דכתיב
⁶ו'ישקד ה' על הרעה ו'ביאנה עלינו כי צדיק
ה' אלהינו משום צדקיהו⁷ ו'ישקד ה' על
הרעה ו'ביאנה עלינו⁸ אין צדקה עשה הקב"ה
עם ישראל שהקדים גלות צדקיהו ועוד גלות
יבניה קיימת דכתיב ביה בגלות יבניה⁹ כיון
שפותחין הכל נעשו כחרשין מסגר כיון שסוגרין
ובתורה שוב אין פותחין
וכמה היו אלף עולא אמר שהקדים שתי שנים⁵
ל'ונשנתם א"ר אחא בר
יעקב שמע מינה מהרה דמרי עלמא תמני מאה
וחמשים ותרתין הוו:
לפיכך כו': תנו רבנן¹⁰ אדם יחיד נברא ומפני
מה שלא יהו המינים
אומרין הרבה רשויות בשמים דבר אחר
מפני הצדיקים ורשעים אומרים אנו בני רשע
דבר אחר מפני המשפחות שלא יהו משפחות
מתגרות זו בזו ומה עכשיו
שנברא יחיד מתגרות נבראו שנים על אחת
כמה וכמה דבר אחר מפני הגולנין ומפני
החמסנין ומה עכשיו שנברא יחיד גולנין
וחומסין נבראו שנים על אחת כמה וכמה:
ול'הגיד גדולתו כו': תנו רבנן¹¹ להגיד גדולתו
של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא
שאדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד
וכולן דומין זה לזה אבל הקדוש ברוך הוא
טובע כל אדם בחותמו של אדם הראשון ואין
אחד מהן דומה לחבירו שנא'¹² תתהפך
כחומר חותם ויתיצבו כמו לבוש ומפני מה
אין פרצופיהן דומין זה לזה שלא יראה
אדם דירה נאה ואשה נאה ויאמר שלי
היא שנאמר¹³ ו'ימנע מרשעים אורם
וזרוע רמה תשבר תניא היה רבי מאיר
אומר בשלשה דברים אדם משתנה מחבירו
בקול במראה ובדעת בקול ובמראה
משום ערוה ובדעת מפני הגולנין והחמסנין
ת"ר¹⁴ אדם נברא בערב שבת ומפני מה
שלא יהו המינים אומרים שותף היה לו
להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית דבר
אחר שאם תזוח דעתו עליו אומר לו יתוש
קדמך במעשה בראשית דבר אחר כדי שיכנס
למצוה מיד דבר אחר כדי שיכנס לסעודה
מיד משל למלך בשר ודם שבנה פלטרין
ושיכללן והתקין סעודה ואחר כך הכנים
אורחין שנא'¹⁵ חכמת בנתה ביתה ח'צבה
עמודיה שבעה¹⁶ מבחנה מבחנה מסכה
י'נה אף ערכה שולחנה¹⁷ של'תנה נעוריה
תקרא על גפי מרומי קרת ויבנה ביתה
ח'צבה עמודיה שבעה¹⁸ מבחנה מבחנה
מסכה י'נה אף ערכה שולחנה¹⁹ של'תנה
נעוריה תקרא על גפי מרומי קרת²⁰ רבה
בר בר חנה רמי כתיב על גפי וכתיב²¹ על
כסא כסא²² מ' פתי יסור הנה חסר לב
אמרה לו אמר הקדוש ברוך הוא מ' פתאו
לזה אשה אמרה לו דכתיב²³ גואף אשה
חסר לב תניא היה ר' מאיר אומר אדם הראשון
אמר רב אושעיא משמיה דרב אדם הראשון
גופו

יבניה קיימת דכתיב ביה בגלות יבניה⁹ כיון
שפותחין הכל נעשו כחרשין מסגר כיון שסוגרין
ובתורה שוב אין פותחין
וכמה היו אלף עולא אמר שהקדים שתי שנים⁵
ל'ונשנתם א"ר אחא בר
יעקב שמע מינה מהרה דמרי עלמא תמני מאה
וחמשים ותרתין הוו:
לפיכך כו': תנו רבנן¹⁰ אדם יחיד נברא ומפני
מה שלא יהו המינים
אומרין הרבה רשויות בשמים דבר אחר
מפני הצדיקים ורשעים אומרים אנו בני רשע
דבר אחר מפני המשפחות שלא יהו משפחות
מתגרות זו בזו ומה עכשיו
שנברא יחיד מתגרות נבראו שנים על אחת
כמה וכמה דבר אחר מפני הגולנין ומפני
החמסנין ומה עכשיו שנברא יחיד גולנין
וחומסין נבראו שנים על אחת כמה וכמה:
ול'הגיד גדולתו כו': תנו רבנן¹¹ להגיד גדולתו
של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא
שאדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד
וכולן דומין זה לזה אבל הקדוש ברוך הוא
טובע כל אדם בחותמו של אדם הראשון ואין
אחד מהן דומה לחבירו שנא'¹² תתהפך
כחומר חותם ויתיצבו כמו לבוש ומפני מה
אין פרצופיהן דומין זה לזה שלא יראה
אדם דירה נאה ואשה נאה ויאמר שלי
היא שנאמר¹³ ו'ימנע מרשעים אורם
וזרוע רמה תשבר תניא היה רבי מאיר
אומר בשלשה דברים אדם משתנה מחבירו
בקול במראה ובדעת בקול ובמראה
משום ערוה ובדעת מפני הגולנין והחמסנין
ת"ר¹⁴ אדם נברא בערב שבת ומפני מה
שלא יהו המינים אומרים שותף היה לו
להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית דבר
אחר שאם תזוח דעתו עליו אומר לו יתוש
קדמך במעשה בראשית דבר אחר כדי שיכנס
למצוה מיד דבר אחר כדי שיכנס לסעודה
מיד משל למלך בשר ודם שבנה פלטרין
ושיכללן והתקין סעודה ואחר כך הכנים
אורחין שנא'¹⁵ חכמת בנתה ביתה ח'צבה
עמודיה שבעה¹⁶ מבחנה מבחנה מסכה
י'נה אף ערכה שולחנה¹⁷ של'תנה נעוריה
תקרא על גפי מרומי קרת ויבנה ביתה
ח'צבה עמודיה שבעה¹⁸ מבחנה מבחנה
מסכה י'נה אף ערכה שולחנה¹⁹ של'תנה
נעוריה תקרא על גפי מרומי קרת²⁰ רבה
בר בר חנה רמי כתיב על גפי וכתיב²¹ על
כסא כסא²² מ' פתי יסור הנה חסר לב
אמרה לו אמר הקדוש ברוך הוא מ' פתאו
לזה אשה אמרה לו דכתיב²³ גואף אשה
חסר לב תניא היה ר' מאיר אומר אדם הראשון
אמר רב אושעיא משמיה דרב אדם הראשון
גופו

והוא נעברה מעומד. שהיה צית האסורין כר ואין מקום לשכב ושלשלו שם אשה וצאגדה דיוקרא רצה¹ אמרה לה: על אלמו. להסיר
לו גזירה שנשבע שלא יחא לו בן והמירו לו פמליא ש"מ ושבעה כמיהה צהיהא פרשה דכמבו את האיש הזה צם' ירמיה (כג): והיה. מושיען
של ישראל למקדש של ישראל: ולאבן נגף. ממחר הגלות² שמנגפת את הרגלים: ולאור מכשול. סלע מכשלה יהיה לשני צתי ישראל:
נשבעים אופיות. בגמטריא: וישקד. בעוד שגלות יבניה קיימת שעדיין
לא מתו אותן שגלו לבבל עם יבניה
שהיו חכמים בתורה ולמדו³ לבני
גולה האחרונה: פוסתין. צבורה:
כחששים. קרי ציה החשש: כיון
דסוגרין. דבר הלכה הנעלמת מהן
אין לה פותחין אחרים: עולא אמר.
צדקה של שקיה היינו הקדים
חורבן שמי שנים לגימטריא דונושנתם
דהיינו תמני מאה וחמשים ותרתין
והם גלו לנסוף שמנה מאות וחמשים
ויהי צשמנים שנה וארבע מאות שנה
וגו' וימי צית הראשון ד' מאות ועשר
הרי ח' מאות ותשעים לא מהם מ'
שנה שנשתהו צמדכר הרי שמנה מאות
וחמשים ואילמלי היה ממחין עד
ונושנתם היה מתקיים צהס כי אבד
תאבדון מהר והשמד תשמדון דכתיב
צהיהא פרשתא שנה וארבע מאות שנה
דמרי עלמא כו'. דהוא גימטריא
דונושנתם וקרי ליה אבד תאבדון
אביו הראשון דשמי שנים צדקה
היתה: אנו צני צדיק. אביו צדיק
נצרה לפיכך אנו צדיקים ואין אנו
צריכין להתרחק מן העצירה כי לא
נכשל צה: אנו צני רשע. ואין אנו
וקוקין צחשונה ולהנצקד כי לא
יועיל: אס נצראו שנים. יאמרו זה
לזה אבא גדול מאבדן: הגולנים
והחמסנים. שיאמרו קרקע זה לבני
אביו הראשון היתה ולא לבני אביסם:
תהפך כחומר חוסם. לאחר מיתתו
של אדם מתהפך חותם שלו לחומר
ויתיצבו כמו לבוש צחחית הממים.
ומדקרי ליה חותם שמו מינה צחחית
הן טעוין: ויאמר שלי היא. ואין
אדם מנחישו הואיל ואין היכר
ציניהן: וימנע מרשעים אורם.
קלסתר פניו ומתוך כך שלא יחא
קלסתר פנים דומה לשל צחציהס
חורע רמה תשבר שאינו יכול לומר
שלי היא: משום ערוה. שלא
יתחלל אלהש צבעלה לא ציוס מפני
המרמה וכלילה מפני הקול: וצדעת
מפני הגולנים. אס יודע מה צלל
חצירו יחפש מאפוניו וידע היכן
ממנו: שלא יאמרו הצדוקים⁴ שותף
היה. אדם צמעשה צראשית לפיכך
קדמו לו כולם: למאוס. שצת:
שיכנס לסעודה מיד. שימנא הכל
מוכן ויכלל מאשר יתפוך: גפי. מקום
גבוה: ולצנוף. כססרם נטרע:
מ' פתי יסור הנה. צחחיה דהאי
קרא כתיב מ' פתאו לזה שיסור הנה
לאכול מן העץ: חסר לב אמרה לו.
האשה שהיא חסר לב אמרה לו: גלמי
ראו עיניך. מכל מראה עיניך נגלמתי
והיינו כל העולם דכתיב צחציה (ד'
עניי ה' המה משומטים צכל הארץ:

גופו

ראו עיניך⁵ (וכתיב⁶ 15 כי ה' ענינו משומטות בכל הארץ)

ועדיין גלות יבניה קיימת דכתיב ביה בגלות יבניה⁹ כיון שפותחין הכל נעשו כחרשין מסגר כיון שסוגרין
ובתורה שוב אין פותחין
וכמה היו אלף עולא אמר שהקדים שתי שנים ל'ונשנתם א"ר אחא בר
יעקב שמע מינה מהרה דמרי עלמא תמני מאה וחמשים ותרתין הוו:
לפיכך כו': תנו רבנן¹⁰ אדם יחיד נברא ומפני מה שלא יהו המינים
אומרין הרבה רשויות בשמים דבר אחר מפני הצדיקים ורשעים אומרים אנו בני רשע
דבר אחר מפני המשפחות שלא יהו משפחות מתגרות זו בזו ומה עכשיו
שנברא יחיד מתגרות נבראו שנים על אחת כמה וכמה דבר אחר מפני הגולנין ומפני
החמסנין ומה עכשיו שנברא יחיד גולנין וחומסין נבראו שנים על אחת כמה וכמה:
ול'הגיד גדולתו כו': תנו רבנן¹¹ להגיד גדולתו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא
שאדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד וכולן דומין זה לזה אבל הקדוש ברוך הוא טובע כל אדם
בחיתו של אדם הראשון ואין אחד מהן דומה לחבירו שנא'¹² תתהפך כחומר חותם ויתיצבו
כמו לבוש ומפני מה אין פרצופיהן דומין זה לזה שלא יראה אדם דירה נאה ואשה נאה
ו'יאמר שלי היא שנאמר¹³ ו'ימנע מרשעים אורם וזרוע רמה תשבר תניא היה רבי מאיר
אומר בשלשה דברים אדם משתנה מחבירו בקול במראה ובדעת בקול ובמראה משום ערוה
ובדעת מפני הגולנין והחמסנין ת"ר¹⁴ אדם נברא בערב שבת ומפני מה שלא יהו המינים
אומרים שותף היה לו להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית דבר אחר שאם תזוח דעתו עליו
אומר לו יתוש קדמך במעשה בראשית דבר אחר כדי שיכנס למצוה מיד דבר אחר כדי שיכנס
לסעודה מיד משל למלך בשר ודם שבנה פלטרין ושיכללן והתקין סעודה ואחר כך הכנים
אורחין שנא'¹⁵ חכמת בנתה ביתה ח'צבה עמודיה שבעה¹⁶ מבחנה מבחנה מסכה י'נה אף
ערכה שולחנה¹⁷ של'תנה נעוריה תקרא על גפי מרומי קרת ויבנה ביתה ח'צבה עמודיה
שבעה¹⁸ מבחנה מבחנה מסכה י'נה אף ערכה שולחנה¹⁹ של'תנה נעוריה תקרא על גפי מרומי
קרת²⁰ רבה בר בר חנה רמי כתיב על גפי וכתיב²¹ על כסא כסא²² מ' פתי יסור הנה חסר לב
אמרה לו אמר הקדוש ברוך הוא מ' פתאו לזה אשה אמרה לו דכתיב²³ גואף אשה חסר לב
תניא היה ר' מאיר אומר אדם הראשון אמר רב אושעיא משמיה דרב אדם הראשון גופו